

TRADÍCIE ČESKEJ A SLOVENSKEJ PRÁVNEJ VEDY A VÝUČBY PRÁVA

MGR. MIROSLAV LYSÝ, PHD.
KATEDRA PRÁVNÝCH DEJÍN
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Na pôde brnianskej Právnickej fakulty Masarykovej univerzity sa koncom septembra konalo stretnutie katedier dejín štátu a práva (právných dejín) z Českej a Slovenskej republiky. Cieľom stretnutia bolo oboznámiť sa so vzájomnými skúsenosťami s výučbou právnych dejín, so stavom výučby tohto odvetvia na jednotlivých vysokých školách, ale išlo aj o vzájomné spoznanie sa jednotlivých pedagogických pracovníkov.

Stretnutie otvoril doc. Ladislav Vojáček. Ten prítomných oboznámil s rámcovým programom podujatia, ktoré pozostávalo z hlavného príspevku prof. Eduarda Vlčka z Masarykovej univerzity, a následne s predstavením stavu výučby právnych dejín na jednotlivých právnických fakultách. Prof. Vlček sa vo svojom vystúpení stotožnil s chápaním právnych dejín ako skúmaním genézy právnych inštitútov a inštitúcií v závislosti od sociálnych zmien. Diskutabilnou otázkou pritom podľa neho je, do akej miery je úlohou právneho historika ovládať sociálne zmeny, teda do akej miery má byť vlastne historikom. Určite by nesúhlasil s názorom, že treba tieto sociálne zmeny ovládať na úrovni súčasníka danej doby.¹ Skonštatoval, že za posledných 20 rokov sa kladie dôraz na dejiny práva (a jeho jednotlivých právnych odvetví), a pritom sa potláčajú dejiny štátu. Tento trend vedie k tomu, že už nebudeme sledovať sociálne zmeny, ale len dejiny práva. Na záver svojho vystúpenia sa prof. Vlček zamyslel nad tým, prečo sa vlastne právne dejiny nachádzajú v učebnom pláne právnických fakúlt. Odpoveďou bolo predovšetkým to, že pomáhajú premosťovať vedomosti zo strednej školy, ktoré sa na podrobných znalostiach práva nezakladajú, aj keď je potrebné povedať, že vo výučbe dejepisu na strednej škole sa začína potláčať aj spoločenský vývoj.

V rámci diskusie na príspevok prof. Vlčka sa jednotliví účastníci zamerali najmä na dva aspekty: v prvom rade na otázku, čo treba v právnych dejinách učiť, a zároveň, ako zabrániť tlakom na niektorých pracoviskách v neprospech právnych dejín. Tieto dva momenty v podstate úzko súvisia, pretože otázka, čo študentov učiť, je úzko previazaná s účelom a zmyslom právnych dejín ako vedeckej a zároveň pedagogickej disciplíny. Z diskusných vystúpe-

¹ S týmto záverom sa dá súhlasiť, dokonca treba povedať, že tento „ideál“ je vlastne na základe súčasných vedeckých metód nedosiahnuteľný. Pozn. autora.

ní jednotlivých účastníkov viackrát zaznelo konštatovanie o zníženej úrovni znalostí absolventov stredných škôl, ktorá môže súvisieť s dlhodobým trendom zníženia záujmu spoločnosti o dejiny vôbec.

V nasledujúcej časti stretnutia zástupcovia jednotlivých fakúlt predstavovali spôsob a formu výučby právnohistorických predmetov na svojich pracoviskách. Z nich vyplynulo, že právne dejiny na Univerzite Komenského v Bratislave, na Západočeskej univerzite v Plzni a na Trnavskej univerzite majú dostatok povinných predmetov s vysokou hodinovou dotáciou na prednášky i semináre. Inšpiratívnym môže byť aj predmet Metodológia právnohistorického výskumu I a II, vyučovaný na Trnavskej univerzite, určený pre študentov píšucich svoje bakalárske záverečné práce. Naproti tomu v Olomouci sa situácia pre výučbu právnych dejín vyvíja nepriaznivo.

Doc. Karel Schelle informoval o projekte cudzojazyčného historickoprávneho časopisu *History of Law* s pravdepodobnou periodicitou dvakrát ročne. Časopis má vychádzať pri Európskej spoločnosti pre právne dejiny (*The European Society for History of Law*), ktorej úlohou bude podporovať výskum v oblasti právnych dejín a romanistiky. Bude sa zameriavať na právne systémy a právne inštitúty, právne štruktúry, významné osobnosti právnej histórie a na rímske právo.²

Stretnutie katedier na záver zhodnotil doc. Vojáček. Skonštatoval, že pokles úrovne vedomostí je u študentov jav, ktorý bude zrejme pokračovať. Právna história by si stále mala plniť svoju úlohu propedeutického predmetu, a je úlohou ich pedagógov postarať sa kvalitou výučby a budovaním priaznivých vzťahov s ostatnými kolegami o zachovanie a ďalšie rozvíjanie právnej histórie.

² Internetová stránka združenia je <http://www.historyoflaw.eu>, kde možno tiež nájsť prihlášku do združenia a ďalšie informácie.